

ZÁKLADNÁ ŠKOLA
Školská 4, 976 11 SELCE

ŠKOLSKÝ
VZDELÁVACÍ PROGRAM

- 1. stupeň ZŠ (primárne vzdelávanie – ISCED 1)**
2. stupeň ZŠ (nižšie sekundárne vzdelávanie – ISCED 2)

Stupeň vzdelania	ISCED 1 (1. – 4. ročník)
	ISCED 2 (5. – 9. ročník)
Dĺžka štúdia	9 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský
Študijná forma	denná
Druh školy	štátna

Predkladateľ:

Názov školy	Základná škola
Adresa	Školská 4, 976 11 Selce
IČO	17067405
Riaditeľ školy	Mgr. Peter Kráčik
Koordinátor pre tvorbu ŠVP	Mgr. Zuzana Hrašková
Kontakty	telefón: 048/4181227 e-mail: riaditel.zsselce@gmail.com skola.selce@zmail.sk (učebňa Informatiky)

Zriaďovateľ:

Názov	Obecný úrad Selce
Adresa	Selčianska cesta 132, 976 11 Selce
Kontakty	telefón: 048/4181223 e-mail: ouselce@selce.sk

Platnosť dokumentu od 1. septembra 2008

Aktualizácia dokumentu 1. septembra 2020

Mgr. Peter Kráčik
riaditeľ školy
(podpis a pečiatka školy)

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Naša škola je úplná, plnoorganizovaná, s 1. až 9. postupovým ročníkom. Vzdeláva sa v nej cca 220 žiakov v 10 triedach. Priemerná naplnenosť tried je 22 žiakov. Škola je umiestnená v malebnom prírodnom prostredí obce Selce len niekoľko kilometrov od Banskej Bystrice.

2. Charakteristika žiakov

Spádovou oblasťou našej školy sú obce Selce, Priechod a Baláže, ale navštevujú ju aj žiaci z Banskej Bystrice, Kynceľovej a Nemiec.

V bežných triedach vzdelávame aj žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Zo strany vyučujúcich je pre nich zabezpečený individuálny prístup a účinná starostlivosť. Vyučujúci spolupracujú s výchovnou poradkyňou školy, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Banskej Bystrici. Integrovaní žiaci majú vypracované individuálne vzdelávacie programy.

3. Charakteristika pedagogického zboru

V škole pôsobí stabilizovaný pedagogický zbor. Tvorí ho 12 učiteľov, jeden asistent učiteľa a traja vychovávatelia. Všetci majú vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a spĺňajú odborný kvalifikačný predpoklad. Riaditeľ školy, jeho zástupkyňa a výchovná poradkyňa majú okrem toho aj vzdelanie v oblasti školského manažmentu a výchovného poradenstva. Odborné pokrytie vyučovania je každoročne okolo 90 %. Niekoľkí učitelia majú rozšírenú svoju odbornosť o tretí vyučovací predmet, u ďalších rozširovanie odbornosti prebieha. 6 učiteľov absolvovalo 1. kvalifikačnú skúšku a 1 učiteľ 2. kvalifikačnú skúšku.

Metodickými orgánmi školy sú: Metodické združenie pre 1. – 4. ročník, Predmetová komisia jazykov a spoločenskovedných predmetov, Predmetová komisia matematiky a prírodovedných predmetov a Predmetová komisia Veda a výchova. Ich vedúcimi sú skúsení a odborne zdatní učitelia.

V škole pôsobia koordinátori prevencie závislostí, environmentálnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu a zdravotník školy.

Napriek vysokej kvalifikovanosti pedagogického zboru považuje manažment školy za prioritnú úlohu zabezpečiť:

- Uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Príprava pedagogických zamestnancov na zmenu formy vzdelávania žiakov, a to vzdelávanie dištančnou formou štúdia.
- Prípravu učiteľov na zvyšovanie si svojich kompetencií v ovládaní cudzích jazykov a v schopnosti efektívne pracovať s IKT.
- Prípravu učiteľov na tvorbu školského vzdelávacieho programu.
- Zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagógov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.

- Sprostredkovanie najnovších poznatkov z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied.
- Prípravu pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, vedúci predmetovej komisie a pod.
- Prípravu pedagogických zamestnancov na výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému a prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: výpočtovou technikou, videotechnikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovanie a rozširovanie progresívnych skúseností z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovanie a rozvíjanie tvorivosti pedagogických zamestnancov.
- Príprava pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

4. Dlhodobé projekty

Naša škola dlhodobo využíva možnosti rozvojových projektov MŠ SR a ďalších organizácií. Výstupy z týchto projektov prispievajú ku skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu v oblasti využívania interaktívnych metód vyučovania a k zvyšovaniu počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov.

- Sme zapojení do projektu Infovek, Modernizácia vyučovania, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva a Digitálne učivo na dosah.
- Dlhodobo praktizujeme vo výchovno-vzdelávacom procese program Cesta k emocionálnej zrelosti.
- Využívame výchovno-vzdelávací program Čas premien zameraný na výchovu k manželstvu a rodičovstvu a špeciálny program pre dievčatá O dospievaní.
- Využívame dve učebne LEGO DACTA. Jedna je určená pre žiakov 1. stupňa a druhá pre žiakov 2. stupňa.
- Tvorba projektov je aj súčasťou vzdelávacieho procesu. Zaraďovanie projektov rôznych časových dĺžok a foriem prebieha v jednotlivých predmetoch aktuálne v závislosti na možnostiach a danom učive.

5. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Rodičia žiakov sú členmi Rodičovského združenia. Výbor Rodičovského združenia, v ktorom pracujú zástupcovia rodičov každej triedy, sa pravidelne schádza a pripravuje vlastné podujatia, alebo pomáha rôznymi formami pri organizovaní školských podujatí.

Rodičia môžu školu navštíviť kedykoľvek po vzájomnej dohode s vyučujúcim, počas pravidelných konzultačných dní alebo počas triednych schôdzok RZ. Plenárna schôdza RZ býva jedenkrát ročne na začiatku školského roka. Na informovanie rodičov o priebehu vzdelávania žiakov slúžia aj žiacke knižky a webový portál bez kriedy. sk. Zároveň sú rodičia informovaní o aktuálnej činnosti školy prostredníctvom webovej stránky školy.

Štyria zvolení zástupcovia rodičov sú členmi Rady školy, ktorá má 11 členov. Okrem rodičov v nej pracujú štyria zástupcovia zriaďovateľa školy, dvaja zástupcovia pedagogických zamestnancov školy a jeden zástupca ostatných zamestnancov školy.

Rada školy má svojho predsedu a schádza sa pravidelne podľa plánu.

Škola aktívne spolupracuje v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu a výchove mimo vyučovania s ďalšími partnermi ako sú Obecný úrad Selce, Materská škola Selce, ŠK Selce, Dobrovoľný hasičský zbor Selce, Obecné úrady Priechod a Baláže, ZŠ s MŠ Priechod, Základná umelecká škola Slovenská Lupča, Štátne lesy Slovenská Lupča, Poľovnícke združenie Selce, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Mládežnícka, Banská Bystrica, Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva pri špeciálnej materskej škole, Kollárova, B. Bystrica, Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Kremnica, Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva ako súčasť Súkromnej materskej školy Banská Bystrica, Centrum voľného času B. Bystrica, Riaditeľstvo Policajného zboru B. Bystrica, FNŠP F. D. Roosevelta B. Bystrica a množstvom ďalších kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií.

6. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola má zriadených 10 kmeňových učební, multimedialnu učebňu, učebňu výpočtovej techniky a školské dielne. Vybavenie týchto učební je na slušnej priemernej úrovni a umožňuje plne realizovať učebné osnovy a zvolené učebné varianty.

V samostatnej budove máme priestranú dobre vybavenú telocvičňu so špeciálnym povrchom na športové hry, ktorý bol položený v roku 2006, kedy zároveň prebehla rekonštrukcia vykurovania telocvične. Kompletná rekonštrukcia hlavnej budovy školy a vnútorných priestorov sa uskutočnila v roku 2010.

Súčasťou areálu školy je oddychová zóna – dvor, trávnaté plochy, park a sad.

Veľký dôraz kladieme na udržiavanie spoločných priestorov a učební v dobrom stave. V priebehu posledných rokov sme vymenili všetky školské tabule a dvere na všetkých miestnostiach. Pravidelne v rámci finančných možností dokupujeme školský nábytok, hlavne žiacke lavice a stoličky. Ich veľkosť zodpovedá hygienickým predpisom. V rokoch 2018 a 2019 sme upravili v dvoch triedach podlahy a v lete v roku 2019 prebehla komplexná rekonštrukcia šatne, kde sme vymenili okná, podlahu, zrekonštruovali steny a vymenili staré mriežkové šatne za nové skrinky. V roku 2020 bola obnovená podlaha v ďalšej triede.

Didaktické pomôcky, športové náradie a náčinie, ručné pracovné nástroje a knižničný fond sú dokupované a obmieňané podľa požiadaviek predmetových komisií a finančných možností. Zariadenie učebne výpočtovej techniky a multimedialnej učebne je doplnené novými počítačmi. Jedna učebňa je audiovizuálna a v štyroch učebniach sú interaktívne tabule.

Škola zabezpečuje žiakom dostatok platných učebníc schválených MŠ SR.

V budove školskej jedálne je zabezpečené stravovanie pre žiakov a zamestnancov školy. V tejto budove sa nachádzajú aj priestory Školského klubu detí, ktorý má dve oddelenia. Celá budova je materiálne dobre vybavená. Školský klub tiež disponuje didaktickými prostriedkami, ktoré umožňujú deťom 1. – 4. ročníka zmysluplné trávenie voľného času po vyučovaní.

7. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na upravené a estetické prostredie tried, chodieb, školského dvora a areálu. Dbáme na aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, ako aj na nástenkách jednotlivých tried.

Život školy sa riadi školským poriadkom, ktorý vytvára predpoklad budovania priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom a tak isto medzi žiakmi a pedagógmi. Žiaci sú systematicky vedení k dodržiavaniu pravidiel spoločenského správania sa a dobrých medziľudských vzťahov. Prevencia problémových javov funguje na všetkých úrovniach školy, pravidelne sa vyhodnocuje a prijímajú sa opatrenia na ich odstránenie. Výchovná komisia, ktorá bola zriadená na začiatku školského roka 2019/2020 a ktorá pracuje podľa vypracovaného štatútu, je poradný orgán, ktorého cieľom je spolupracovať a pomáhať vedeniu školy, pedagogickým pracovníkom a rodičom pri riešení výchovno-vzdelávacích problémov žiakov. K prevencii šikanovania žiakov sme vypracovali smernicu k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov na škole a prijali účinné opatrenia na jeho eliminovanie.

V škole trávajú žiaci nielen svoj pracovný čas na vyučovaní, ale aj svoj voľný čas po skončení vyučovania. Pedagogický zbor každoročne pre nich pripravuje voľnočasové aktivity v množstve záujmových krúžkoch rôznorodého zamerania – od náučných cez tvorivé, umelecké až po športové. Aktuálna ponuka záujmových krúžkov je zverejnená na začiatku každého školského roka.

V našej škole pracuje aj pobočka Základnej umeleckej školy Slovenská Ľupča.

8. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Nevyhnutnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Žiakom a zamestnancom zabezpečujeme vhodnú štruktúru pracovného režimu a odpočinku s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učební a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – zodpovedajúce svetlo, teplo, nehlučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku. Dôležitý je vhodný stravovací a pitný režim žiakov podľa ich vekových a individuálnych potrieb.

Bezpečnosť a ochranu zdravia zaručuje aktívna ochrana žiakov pred úrazmi. Žiaci sú preukázateľne oboznámení s predpismi BOZP a protipožiarňými predpismi. Vykonávanie stanoveného pedagogického dozoru nad žiakmi je samozrejmosťou. Prvá predlekárska pomoc je zabezpečená vyškoleným zdravotníkom školy, no celý pedagogický zbor ovláda zásady poskytovania prvej pomoci. Dostupné sú kontakty na lekára či iných špecialistov. Zamestnanci školy sa zúčastňujú pravidelných školení o BOZP a protipožiarnej ochrane. Škola vykonáva všetky predpísané revízie priestorov a zariadenia. Všetky priestory školy sú riadne označené z hľadiska bezpečnosti. Platí zákaz fajčenia, pitia alkoholu a požívania iných škodlivín v škole a okolí.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Základná škola Selce je jedinou školou v obci a svojou prácou musí uspokojiť potreby a záujmy všetkých žiakov našej obce a žiakov z blízkeho okolia. Z toho dôvodu sa škola špecificky neprofiluje, má teda tzv. všeobecné zameranie.

Spoločnou témou, ktorá sa prelína celou prácou školy v najrôznejších podobách je úsilie vypestovať u žiakov zodpovednosť za vlastné učenie sa a poskytnúť im príležitosť objaviť a rozvinúť ich schopnosti v súlade s ich reálnymi možnosťami, aby získali podklad na optimálne rozhodnutie o ďalšom vyššom vzdelávaní.

Na základe analýzy práce školy sme identifikovali všetky pozitíva a negatíva školy, ktoré nám signalizovali, čo všetko máme zmeniť, čo ponechať tak, aby náš výchovno-vzdelávacie proces mal stále vyššiu kvalitatívnu úroveň. Vychádzajúc zo SWOT analýzy sme sformulovali:

Silné stránky školy

- Ciele výchovy zamerané na elimináciu nezdravých prejavov žiakov a súčasných trendov vo výchove.
- Výsledky testovania žiakov 5. a 9. ročníka nad hranicou celoslovenského priemeru.
- Usmerňovanie profesijných záujmov žiakov, ich bezproblémové prijatie a umiestnenie na stredných školách.
- Ustálený a premyslený systém riadenia, so stabilizovaným (plne kvalifikovaným) pedagogickým zborom, ktorý sa snaží o dobré meno školy.
- Pracovná disciplína všetkých zamestnancov školy.
- Angažovanosť pedagogických zamestnancov na aktivitách, podujatiach a reprezentácii školy na verejnosti.
- Nakladanie s normatívnymi finančnými prostriedkami, pridelenými na zabezpečenie chodu školy.
- Starostlivosť o majetok školy.
- Postupná rekonštrukcia vybavenia a zariadenia školy.
- Vybavenosť školy výpočtovou technikou a vytváranie podmienok na jej využívanie.
- Široká ponuka a zapojenosť žiakov do krúžkovej činnosti.
- Vytváranie dobrých podmienok na upevňovanie vzťahu k obci a regiónu.
- Aktivity školy s významným vplyvom na výchovno-vzdelávaciu činnosť.

Slabé stránky školy

- Nedostatočná príprava žiakov na vyučovanie.
- Nedostatočná komunikácia s rodičmi z málo podnetného prostredia.
- Nedostatok kabinetov pre potreby učiteľov a na uskladnenie učebných pomôcok.
- Nízky počet hospitácií zapríčinený neúmerným zvyšovaním nepedagogickej práce riadiacich zamestnancov.
- Nespokojnosť s postojom žiakov k učeniu v 9. ročníku.
- Údržba okolia školy.

Príležitosti školy

- Spolupráca so zriaďovateľom školy a výborom rodičovského združenia.
- Variabilita učebných plánov, ktorú poskytuje školský vzdelávací program.
- Posilnenie motivácie učiteľov, ich profesijný a odborný rast.
- Zavedenie nových foriem a metód práce.

Prekážky v rozvoji školy

- Nedostatočná spolupráca a malý záujem niektorých rodičov o výchovno-vzdelávacie výsledky svojich detí.
- Nedostatok finančných prostriedkov na obnovu a prevádzku školy.
- Nedostatočné finančné ohodnotenie zamestnancov v školstve.

1. Pedagogický princíp školy. Vlastné ciele výchovy a vzdelávania.

Vo svojej výchovno-vzdelávacej činnosti umožňujeme, aby žiaci získali:

- **primerane veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti, zmysluplné základné vedomosti, znalosti a zručnosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,**
- **záujem o potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti,**
- **osvojenie si a získanie efektívnych stratégií učenia sa,**
- **osvojenie si základov komunikačných spôsobilostí a spolupráce,**
- **jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,**
- **mať rešpekt k iným a zodpovedný vzťah k sebe samému.**

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Priority školy vo výchove a vzdelávaní:

1. Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

- umožniť všetkým žiakom prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám,
- vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti,
- podporovať špecifické záujmy, schopnosti a nadanie žiakov,
- formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu,
- vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia,
- poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti,
- budovať pozitívnu klímu v triedach a partnerské vzťahy založené na vzájomnej úcte a rešpektovaní pravidiel,
- prevencie sociálno-patologických javov.

2. Realizácia stratégie rozvoja školy:

a) Tvoríť vlastný školský vzdelávací program s cieľom:

- uplatňovať nové metódy a formy vyučovania zavádzaním aktívneho učenia, realizáciou medzipredmetovej integrácie, zavádzaním projektového vyučovania,
- zabezpečovať kvalitné vyučovanie dvoch cudzích jazykov,
- skvalitňovať výučbu informačných a komunikačných technológií ,
- zabezpečovať variabilitu a individualizáciu výučby,
- rozvíjať špecifické záujmy žiakov.

b) Posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a osobný rozvoj :

- rozvíjať a posilňovať kvalitný pedagogický zbor jeho stabilizáciou,
- podporovať a zabezpečovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie učiteľov,
- rozvíjať hodnotenie a sebahodnotenie vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov.

c) Podporovať talent, osobnosť a záujmy každého žiaka s cieľom:

- rozvíjať výchovný proces na báze skvalitňovania vzťahov medzi učiteľom, žiakom, rodičom,
- rozvíjať tímovú spoluprácu medzi žiakmi budovaním prostredia tolerancie a radosti z úspechov,
- viesť žiakov k zmysluplnej komunikácii a vyjadreniu svojho názoru,
- odstraňovať prejavy šikanovania, diskriminácie, násilia, rasizmu a intolerancie v súlade s Chartou základných ľudských práv a slobôd,
- presadzovať zdravý životný štýl,
- vytvárať širokú ponuku záujmových a voľnočasových aktivít.

d) Skvalitniť spoluprácu so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami s cieľom:

- zapájať rodičov žiakov do rôznych oblastí práce školy,
- spolupracovať so zriaďovateľom na koncepciách rozvoja školy,
- spolupracovať s inými školami a vzájomne si vymieňať skúsenosti,
- spolupracovať s inými inštitúciami a vytvárať podmienky na skvalitňovanie a pestrovanie výchovno-vzdelávacieho procesu.

e) Zlepšenie estetického prostredia budovy školy a najbližšieho okolia s cieľom:

- zlepšovať prostredie v triedach a spoločných priestoroch školy,
- zriadiť multimediálnu učebňu,
- získavať doplnkové finančné zdroje, reagovať na vypísané granty a projekty,
- starať sa o úpravu okolia školy.

Stupeň vzdelania

ISCED 1

ISCED 2

3. Profil absolventa

Profil absolventa našej školy je založený na **klúčových spôsobilostiach (kompetenciách)**, ktoré mu umožnia uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote. Nevyjadrujú trvalý stav, ale menia svoju kvalitu a hodnotu počas celého života. Neustále sa rozvíjajú a sú základom celoživotného učenia sa a osobnej flexibility. Jednotlivé klúčové spôsobilosti sa navzájom prelínajú a majú nadpredmetový charakter. Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebazvedávania.

Klúčové spôsobilosti absolvent našej školy získava postupne v priebehu primárneho vzdelávania v 1. – 4. ročníku, a tie rozvíja v priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania v 5. – 9. ročníku. Jeho absolvovaním má žiak osvojené nasledovné klúčové spôsobilosti:

a) Spôsobilosti na celoživotné učenie sa

- Je schopný využívať svoje osvedčené stratégie učenia sa, pričom si uvedomuje svoje silné a slabé stránky,
- dokáže uplatniť získané znalosti a spôsobilosti v rozličných (pracovných i mimopracovných) životných situáciách,
- dosiahol základnú úroveň motivácie na celoživotné učenie sa.

b) Sociálne komunikačné spôsobilosti

- Dokáže využívať všetky dostupné formy sociálnej komunikácie,
- uplatňuje komunikáciu smerujúcu k vytváraniu dobrých vzťahov so spolužiakmi, s učiteľmi, rodičmi a inými ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a uplatňuje primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- ovláda slovnú zásobu v primeranej škále sociálnych a kultúrnych súvislostí v zvolenom cudzom jazyku tak, že je schopný na primeranej úrovni rozumieť hovorenému slovu, dokáže sa uplatniť v osobnej konverzácii, porozumieť textom a tvoriť texty.

c) Spôsobilosti riešiť problémy

- Má osvojené schopnosti a vedomosti na riešenie problémov s využitím znalostí a schopností získaných v rámci základného vzdelania, uplatňuje základné logické operácie, dokáže uplatňovať vedný prístup pri riešení bežných problémov,
- je schopný vidieť veci problémovo, kriticky myslieť pri hľadaní riešenia, obhájiť svoje rozhodnutie,
- je si vedomý svojej zodpovednosti za riešenie problémov a užitočnosti poučenia sa z vlastných chýb a chýb iných.

d) Spôsobilosti občianske

- Chápe význam a podstatu legislatívnych zákonov a spoločenských noriem, je si vedomý svojich práv a povinností v škole i mimo nej, rešpektuje práva ostatných ľudí,
- pozná a váži si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo,

- chápe základné ekologické a environmentálne súvislosti a rozhoduje sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca i spoločnosti,
 - je pripravený zaujímať sa o dianie a riešenie problémov v spoločnosti.
- e) Spôsobilosti sociálne a personálne**
- Dokáže spolupracovať v skupine a akceptuje pravidlá práce v tíme, chápe a dokáže prebrať zodpovednosť a spoluzodpovednosť za výsledky spoločnej práce,
 - dokáže sa primerane zapojiť do diskusie, pričom rešpektuje aj iné názory, chápe význam vzájomnej ohľaduplnosti,
 - dokáže zvládať vlastné pocity, chápe ich podstatu, vie do určitej miery regulovať svoje správanie,
 - uvedomuje si svoj skutočný potenciál, osobné kvality a v súlade s tým si projektuje svoj (aktuálny) osobný rozvoj a osobné ciele.
- f) Spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- Dokáže pomenovať a orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch, používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky, cení si a rešpektuje rôzne prejavy umenia,
 - vie oceniť interkultúrne dedičstvo a historické tradície,
 - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
 - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám.
- g) Spôsobilosti uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky**
- Rozvíja a používa matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
 - má základy prírodovednej gramotnosti, ktoré mu umožnia používať na primeranej úrovni postup uplatňovaný vo vede.
- h) Digitálne spôsobilosti**
- Rozvíja spôsobilosti založené na základných zručnostiach v oblasti IKT,
 - používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
 - vytvára jednoduché tabuľky a grafy,
 - využíva zručnosti v kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
 - rozumie nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
 - prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií využíva IKT v iných predmetoch.
- i) Spôsobilosti smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti**
- Navrhne nové úlohy, nové riešenia, vyhľadáva riešenia úloh v nových projektoch,
 - je schopný plánovať a riadiť prácu.

4. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a v učení. Vedú k stanoveným cieľom školy a rozvíjajú kľúčové spôsobilosti žiakov. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu sú uplatňované všetkými pedagógmi.

Kľúčové spôsobilosti	V ZŠ Selce to znamená
Spôsobilosti na celoživotné učenie sa	<p>Dôraz na čítanie s porozumením, prácu s textom, vyhľadávanie informácií.</p> <p>Používať diferencované vyučovanie, metódy objavovania a riadeného objavovania, predĺžený výklad a pod.</p> <p>Možnosť využívania samostatne získaných poznatkov pri vyučovaní.</p> <p>Možnosť realizácie vlastných nápadov a podpora tvorivosti žiakov.</p> <p>Umožniť získavanie poznatkov prostredníctvom skupiny a kolektívu.</p> <p>Zadávanie zaujímavých domácich úloh.</p> <p>Viesť žiakov k sebahodnoteniu.</p> <p>Individuálnym prístupom k žiakom maximalizovať ich šancu prežiť úspech.</p> <p>Účasť na školských podujatiach, kurzoch, exkurziách, netradičných vyučovacích hodinách.</p> <p>Účasť na súťažiach a predmetových olympiádach.</p>
Sociálne komunikačné spôsobilosti	<p>Viesť žiakov k vhodnej komunikácii so spolužiakmi, učiteľmi a ostatnými dospelými v škole i mimo nej.</p> <p>Používať pri vyučovaní dialogické metódy, diskusiu, dramatizáciu učenia, hranie rolí, situačné metódy, kooperatívne učenie a pod.</p> <p>Učiť žiakov argumentovať a diskutovať, prezentovať vlastný názor a obhajovať ho.</p> <p>Učiť žiakov počúvať a prijať názor druhého.</p> <p>Učiť žiakov verejne vystupovať.</p> <p>Viesť žiakov k schopnosti spracovať záznamy a dokumentáciu zo života školy, triedy.</p> <p>Viesť ich k reagovaniu na školské problémy a k schopnosti vyjadrovať sa k nim.</p> <p>Spolupráca medzi žiakmi 1. a 2. stupňa, vzájomná pomoc.</p> <p>Prezentácia projektov a miniprojektov žiakov rôznymi spôsobmi.</p>
Spôsobilosti - riešiť problémy - uplatňovať základy matematického myslenia a schopnosť poznávať v oblasti vedy a techniky - digitálne	<p>Vyučovať tak, aby žiaci hľadali rôzne riešenia problémov a svoje riešenia si dokázali obhájiť.</p> <p>Používať učenie zo skúseností, výskumné metódy, heuristické metódy, problémový výklad a pod.</p> <p>Motivovať žiakov problémovými úlohami z praktického života.</p> <p>Žiaci si postupne zdokonaľujú spôsobilosť práce s informáciami z najrôznejších zdrojov, aby ich vedeli vyhľadávať, triediť a vhodným spôsobom využiť.</p> <p>Využívanie internetu podľa veku a schopností žiakov.</p> <p>Možnosť prezentovať nápady v obecnom časopise, na nástenkách.</p> <p>Využívať spoločné školské priestory na prezentáciu projektov.</p> <p>V skupinách umožniť žiakom podieľať sa na všetkých fázach činnosti ,</p>

t.j. plánovanie, príprava, realizácia, hodnotenie.
Starší žiaci pripravujú rôzne aktivity pre mladších spolužiakov.

Spôsobilosti občianske

Rešpektovať spoločne stanovené pravidlá správania sa.
Viesť žiakov k uvedomovaniu si spoločenských noriem a nutnosti dodržiavania práv a povinností v lokálnom i globálnom meradle.
Viesť žiakov k uvedomeniu si hodnoty osobnosti a k poznaniu pravidla, že slušnosť nie je slabosť.
Využívať pri vyučovaní besedy s odborníkmi na dané témy, video-projekcie s diskusiou, exkurzie.
Rešpektovať individuálne rozdiely (národnostné, kultúrne, vzdelanostné).
Viesť žiakov k triedeniu odpadu v škole i doma.
Projekty a miniprojekty smerovať k poznávaniu obce a okolia, regiónu, jeho obyvateľov, kultúry, prírody.
Prostredníctvom projektov zoznamovať žiakov s kultúrou iných národov a národností.
Viesť žiakov k aktívnemu zapájaniu do kultúrneho života a športových aktivít.

Spôsobilosti
- sociálne a personálne
- smerujúce k iniciatívnosti
a podnikavosti

Viesť žiakov prostredníctvom skupinovej práce a iných kooperatívnych metód k vzájomnej spolupráci.
Pri hľadaní riešení používať metódu brainstormingu.
Učiť základom kooperácie a tímovej práce, viesť k uvedomeniu, že jedinec je súčasťou tímu a zároveň dôležitou individualitou.
Umožniť žiakom striedať roly v skupine.
Viesť žiakov k schopnosti utvárať vhodné pravidlá spolužitia v škole, triede, skupine.
Učiť ich zaujať správny postoj ku všetkému, čo narúša dobré vzťahy v škole, v kolektíve, vedieť svoj postoj obhájiť.
Viesť žiakov k slušnému vystupovaniu na verejnosti a dôstojnej reprezentácii školy, triedy i seba samého.
Podporovať sebadôveru, sebaopoznanie, viesť žiakov k tomu, aby mali úctu k sebe samým i k druhým, vážili si práce svojej i práce iných.

Spôsobilosti
vnímať a chápať kultúru
a vyjadrovať sa nástrojmi
kultúry

Priblížiť žiakom svet kultúry a umenia prácou s literatúrou, video-projekciou, samostatnými prácami a projektmi, besedami a pod.
Viesť žiakov k dodržiavaniu pravidiel spoločenského kontaktu.
Používať pri vyučovaní dramatizáciu učenia, metódu hrania rolí a pod.
Organizovať návštevy výstav, exkurzie, netradičné formy vyučovacích hodín.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

- a) žiak so zdravotným znevýhodnením,
- b) žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- c) žiak s nadaním.

Zabezpečenie výučby žiakov so zdravotným znevýhodnením

V našej škole začleňujeme žiakov so špecifickými poruchami učenia alebo správania a žiakov s iným, napr. sociálnym, znevýhodnením do bežných tried. Svojím obsahom sa vzdelávací proces u týchto žiakov zásadne neodlišuje od vzdelávania ostatných žiakov. Ich poruchy či iné znevýhodnenia sú individuálne zohľadňované všetkými učiteľmi s rozdielom daným charakterom jednotlivých predmetov.

Žiaci s ťažšími poruchami sú integrovaní a vzdelávaní podľa individuálnych vzdelávacích plánov, ktoré sú spracované učiteľmi jednotlivých predmetov na základe vyšetrenia týchto žiakov v pedagogicko-psychologickej poradni a schválené riaditeľom školy. Pri preverovaní vedomostí a hodnotení týchto žiakov postupujeme podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vydanými MŠ SR.

Škola zabezpečuje:

- spoluprácu s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Banskej Bystrici (diagnostika, odporúčania pre výučbu, úprava školského prostredia, príprava na povolanie),
- pripravenosť učiteľov na výučbu žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami,
- úzku spoluprácu vyučujúcich s výchovným poradcom a zákonnými zástupcami žiaka,
- individuálnu prácu so žiakom a rešpektovanie jeho pracovného tempa,
- pri výučbe a hodnotení zohľadňovanie druhu, stupňa a miery postihnutia alebo znevýhodnenia,
- používanie odlišných metód,
- spoluprácu s psychológom, sociálnym pracovníkom, príp. s ďalšími odborníkmi,
- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho plánu u integrovaných žiakov,
- žiakovi možnosť používať vhodné relaxačné a kompenzačné pomôcky,
- rešpektovať zdravotný stav dieťaťa,
- podporu nadania a talentu žiaka.

Vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov

Škola sa snaží rozvíjať talent a nadanie všetkých žiakov. Vyučovacie procesy bývajú organizované tak, úroveň úloh umožňuje rozvoj nadaných žiakov. Na hodinách volíme diferencovaný prístup podľa úrovne vedomostí žiakov. Nadaní žiaci môžu rozvíjať svoj talent účasťou v rôznych školských súťažiach, z ktorých je možné postúpiť do vyšších kôl. Tiež im zverujeme významné úlohy pri celoškolských projektoch a podujatiach.

Pri zisťovaní mimoriadneho nadania spolupracuje škola s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Banskej Bystrici a na základe záverov

odborného vyšetrenia zostavuje a realizuje individuálny vzdelávací plán so štruktúrou podľa platnej právnej úpravy. Nadanému žiakovi potom učiteľ pripravuje a zadáva školskú prácu, ktorá zodpovedá úrovni jeho vedomostí a zručností, a účinne tak rozvíja žiakovo nadanie. Mimoriadne nadaní žiaci môžu byť preradení do vyššieho ročníka ako prislúcha ich veku na základe komisionálnej skúšky.

6. Začlenenie prierezových tém

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy realizujeme viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu vo vhodných učebných predmetoch, ako samostatný učebný predmet alebo formou projektu či kurzu. Sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov.

Prierezové témy sú nasledovné:

- **Multikultúrna výchova**
- **Mediálna výchova**
- **Osobnostný a sociálny rozvoj**
- **Environmentálna výchova**
- **Dopravná výchova**
- **Ochrana človeka a zdravia**
- **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti**
- **Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra**

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania z dôvodu globalizácie sveta a migrácie príslušníkov rôznych kultúr. Je predpoklad, že žiaci sa čoraz viac dostanú do živého kontaktu s príslušníkmi iných kultúr a je potrebné, aby boli pripravení na rozdielnosť. Naším cieľom je výchovné pôsobenie zamerané na rozvoj chápania iných kultúr, na rozvoj akceptácie iných kultúr, ako aj na rozvoj medziludskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr, ich emocionálne pochopenie v mene mierovej spolupráce a dosiahnutie chápania rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a rôzne spôsoby vyjadrovania. Cieľom nášho výchovno-vzdelávacieho snaženia je žiak, ktorý pozná aj iné kultúry, ich históriu, zvyky, tradície, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať.

Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziludských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou. V tomto smere je naším cieľom dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom – pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia.

Začlenenie multikultúrnej výchovy do vzdelávacích oblastí:

- Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra, cudzí jazyk.
- Príroda a spoločnosť – vlastiveda.

- Človek a spoločnosť – dejepis, geografia, občianska výchova.
- Človek a hodnoty – etická výchova.
- Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova.

Mediálna výchova

Médiá ovplyvňujú každodenný život žiakov rôznymi formami. Cieľom mediálnej výchovy je spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty. Vedeť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú. Snažíme sa o to, aby žiak bol schopný vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií. Pestujeme u žiakov schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast. Rovnako dôležitá je schopnosť žiaka uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa zodpovedným prístupom eliminovať ich.

Začlenenie mediálnej výchovy do vzdelávacích oblastí:

- Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra, cudzí jazyk.
- Človek a spoločnosť – občianska výchova, dejepis.
- Človek a hodnoty – etická výchova.
- Matematika a práca s informáciami – informatika.
- Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova, mediálna výchova.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy na plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne podporujú ich študijný rozvoj.

Cieľom nášho vplyvu je rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba-vzdelávanie. Učiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu. Podporovať prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Začlenenie osobnostného a sociálneho rozvoja do vzdelávacích oblastí:

Táto téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami a všetkými predmetmi, pričom pri jej uskutočňovaní berieme do úvahy aktuálne potreby žiakov. Všetky témy realizujeme prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. V mimovyučovacej činnosti uplatňujeme túto tému v programe Cesta k emocionálnej zrelosti na 2. stupni ZŠ.

Environmentálna výchova

Cieľom environmentálnej výchovy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi. Bude schopný poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta. Pochopí súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.

Naším cieľom je naučiť žiaka:

- rozvíjať jeho spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné na každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt žiak nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako vyššiu hodnotu,
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Začlenenie environmentálnej výchovy do vzdelávacích oblastí:

- Príroda a spoločnosť – prírodoveda, vlastiveda.
- Človek a príroda – fyzika, chémia, biológia.
- Človek a spoločnosť – dejepis, geografia, občianska výchova.
- Človek a hodnoty – etická výchova.
- Matematika a práca s informáciami – informatika.
- Človek a svet práce – pracovné vyučovanie, technika.

- Umenie a kultúra – výtvarná výchova.
- Zdravie a pohyb – telesná výchova.

Dopravná výchova

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok majú doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku.

Úlohou dopravnej výchovy je pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje každoročne pravidelne v objekte školy na detskom dopravnom ihrisku a v bezpečných priestoroch v okolí školy, a to v spolupráci s Policajným zborom SR.

Ciele dopravnej výchovy sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov – ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Začlenenie dopravnej výchovy do vzdelávacích oblastí:

- Príroda a spoločnosť – vlastiveda.
- Človek a príroda – fyzika, chémia, biológia.
- Človek a spoločnosť – dejepis, geografia, občianska výchova.
- Človek a hodnoty – etická výchova.
- Umenie a kultúra – výtvarná výchova.
- Zdravie a pohyb – telesná výchova.

Okrem toho realizujeme vyučovanie dopravnej výchovy a čiastočne v rámci účelového cvičenia Ochrana života a zdravia.

Ochrana života a zdravia

Prierezovú tému ochrana života a zdravia realizujeme prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov, ako aj prostredníctvom samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Táto téma integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého žiaka na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je orientovaný predovšetkým na zvládnutie situácií, ktoré vznikli v dôsledku priemyselných a ekologických havárií, dopravných nehôd, živelných pohrôm a prírodných katastrof. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách, ktoré vznikli pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu. U žiakov formujeme vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu poskytujeme žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomáhame im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a školíme ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Vedeťme ich k tomu, aby si rozvinuli morálne vlastnosti tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia, formujeme u nich predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách.

Odbornú zložku učiva naplňajú tematické celky ako napr. riešenie mimoriadnych situácií, civilná ochrana, zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode.

Začlenenie ochrany života a zdravia do vzdelávacích oblastí:

- Príroda a spoločnosť – prírodoveda, vlastiveda.
- Človek a príroda – fyzika, chémia, biológia, environmentálna výchova.
- Človek a spoločnosť – dejepis, geografia, občianska výchova.
- Človek a hodnoty – etická výchova.
- Zdravie a pohyb – telesná výchova.

Hlavnou formou vyučovania ochrany života a zdravia sú účelové cvičenia, ktoré sa konajú dvakrát ročne pre všetkých žiakov 1. – 9. ročníka v jesennej a jarnej časti školského roka. Účelové cvičenia tvorí teoretická príprava v dĺžke 5 vyučovacích hodín a praktická časť v dĺžke 5 vyučovacích hodín.

1. - 4. ročník:	jesenná časť:	1 deň	praktická časť
	jarná časť:	1 deň	teoretická časť
5. - 9. ročník:		1 deň	praktická časť
	jesenná časť:	1 deň	teoretická časť
		1 deň	praktická časť
	jarná časť:	1 deň	teoretická časť
		1 deň	praktická časť

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Táto prierezová téma rozvíja u žiakov také kompetencie, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine. Hlavným cieľom je, aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie a spracovať ich. Ďalším cieľom je, aby vedeli hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Učíme žiakov prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií. Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, bude poznať ich funkciu, formálnu úpravu a vedieť ju aplikovať s využitím nástrojov IKT. Bude vedieť identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie. Bude vedieť napláňovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vedieť ich využiť pri vhodnom výbere témy, aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Začlenenie témy tvorba projektu a prezentačné zručnosti do vzdelávacích oblastí: Túto prierezovú tému realizujeme vo všetkých vzdelávacích oblastiach a v každom vyučovacom predmete. Okrem toho ju realizujeme v samostatnom predmete Tvorba a prezentácia projektov.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Cieľom prierezovej témy je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

Edukačná činnosť je zameraná na poznávanie histórie a kultúry vlastnej obce: môj rodný kraj, škola a jej okolie, naša obec, história, príbehy o rodákoch, pamätne miesta, sochy, povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch. Ďalej je zameraná na flóru a faunu okolitej oblasti, význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov. Vychádza z rodinného prostredia: rodostrom rodiny, tradičné jedlá, stretnutia s pamätníkmi, starými rodičmi, známymi, rozhovory so žiakmi o minulosti regiónu a pod.

Základom našej kultúrnej identity, ako aj zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, je tradičná ľudová kultúra – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovoumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba, spoznávanie stavebných pamiatok v regióne, obci, skúmanie vlastnej kultúry a spoznávanie iných kultúr.

Tému začleňujeme v rámci troch tematických celkov.

1. **Môj rodný kraj**

- Moja rodina
- Škola, okolie školy
- Obec, v ktorej žijem (poloha, história a súčasnosť)
- Rozprávky, príbehy a legendy spojené s históriou obce
- Tradičné regionálne zvyky a obyčaje
- Kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce
- Regionálne múzeá, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny
- Významné osobnosti regiónu
- Prírodné krásy regiónu
- Chránené rastliny a živočíchy na území regiónu
- Minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu
- Umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu
- Miestne a regionálne zvyky

2. **Objavujeme Slovensko**

- Spoznávanie najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska
- Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku
- Výber z historických a kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra)
- Chránené územia na Slovensku
- Ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska
- Geografické zvláštnosti Slovenska, prírodné monumenty, jaskyne a iné
- Významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska

3. **Tradičná ľudová kultúra**

- Ľudové stavitelstvo, tradičné remeslá
- Produkcia potravín a strava
- Odev
- Výtvarné umenie
- Ústne tradície a prejavy, ľudová slovesnosť, nárečia
- Ľudová hudba, piesne, tance, hry
- Spoločenské zvyky, rituály a slávnostné udalosti

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriavame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu vydaných MŠ SR.

Počas výchovno–vzdelávacieho procesu hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardami v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu. Ku každému vzdelávaciemu výstupu vymedzujeme kritériá hodnotenia, učebné zdroje, medzipredmetové vzťahy a metódy a prostriedky hodnotenia, ktoré sú v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu a jeho výchovnými a vzdelávacími stratégiami. Tým zabezpečujeme komplexnosť vedomostí a ich aplikáciu.

Nasledujúce **pravidlá** sú **platné pre celé obdobie vzdelávania žiaka** a sú v súlade s výchovnými a vzdelávacími stratégiami na úrovni školy:

1. Hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne.
2. Žiaka hodnotíme podľa miery splnenia daných kritérií.
3. Znáмка z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie správania sa žiaka.
4. Vyučujúci klasifikujú iba prebraté a precvičené učivo.
5. Žiak má dostatok času na učenie, precvičovanie a upevnenie učiva.
6. Podklady pre hodnotenie a klasifikáciu získava vyučujúci hlavne: sledovaním výkonov a pripravenosti žiaka na vyučovanie, rôznymi druhmi písomných prác, individuálnym skúšaním, analýzou výsledkov rôznych činností žiakov, konzultáciami s ostatnými vyučujúcimi a podľa potreby s psychologickými a sociálnymi pracovníkmi.
7. Pri klasifikácii používa vyučujúci platnú klasifikačnú stupnicu.
8. Výsledky žiakov posudzuje učiteľ objektívne.
9. V predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode.
10. Písomné práce sú žiakom oznámené vopred, aby mali dostatok času na prípravu.
11. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou.

Pri hodnotení žiakov v jednotlivých predmetoch sa podľa povahy predmetu zameriavame predovšetkým na:

a) **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou teoretického zamerania.**

Hodnotíme hlavne ucelenosť, presnosť, trvalosť osvojenia požadovaných poznatkov, kvalitu, rozsah získaných spôsobilostí, schopnosť uplatňovať svoje poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a najmä praktických úloh, pri výklade a hodnotení spoločenských a prírodných javov a zákonitostí. Posudzujeme sa kvalita myslenia, jeho logika, samostatnosť a tvorivosť, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o tieto činnosti a vzťah k týmto činnostiam, výstižnosť a odborná jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu, kvalita výsledkov činností, osvojené metódy samostatného učenia sa.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Uplatnil osvojené poznatky, fakty, pojmy, definície, zákonitosti, vzťahy a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri vysvetľovaní a hodnotení spoločenských a prírodných javov.
- Preukázal kvalitu a rozsah získaných vedomostí vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti.
- Prezentoval kvalitu myslenia, predovšetkým jeho logiku, samostatnosť a tvorivosť.
- Mal aktívny prístup, záujem a vzťah k daným činnostiam.
- Preukázal presný, výstižný, odborný a jazykovo správny ústny a písomný prejav.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
- Osvojil si účinné metódy a formy učenia sa.

b) **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou praktického zamerania.**

Hodnotíme vzťah k práci, pracovnému kolektívu a praktickým činnostiam, osvojenie praktických zručností a návykov, ovládania účelných spôsobov práce, využívanie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach, aktivita, samostatnosť, tvorivosť, iniciatíva v praktických činnostiach, kvalita výsledkov činnosti, organizácia vlastnej práce a pracoviska, udržiavanie poriadku na pracovisku, dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, starostlivosť o životné prostredie, hospodárne využívanie surovín, materiálov a energie.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Osvojil si praktické zručnosti a návyky a ich využitie.
- Preukázal vzťah k práci, pracovnému kolektívu, pracovným činnostiam, aktivitu, samostatnosť a tvorivosť.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.

- Zvládol efektívne spôsoby práce a organizáciu vlastnej práce ako aj pracoviska, udržiaval na pracovisku poriadok.
- Dodržiaval predpisy o BOZP a starostlivosť o životné prostredie.
- Hospodárne využíval suroviny, materiál, energiu, prekonal prekážky v práci.
- Zvládol obsluhu a údržbu laboratórnych zariadení, používaných prístrojov, nástrojov a náradia, prekonal prekážky v práci.

c) **Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou výchovného zamerania.**

Hodnotíme hlavne tvorivosť a samostatnosť prejavu, osvojenie potrebných vedomostí a zručností, ich tvorivú aplikáciu, poznávanie zákonitostí daných činností a ich uplatňovanie vo vlastnej činnosti, kvalitu prejavu, vzťah žiaka k činnostiam a jeho záujem o tieto činnosti, estetické vnímanie, prístup k umeleckému dielu a estetike spoločnosti, rešpekt k tradíciám, kultúrnemu a historickému dedičstvu našej krajiny, aktívne zapojenie sa do kultúrneho diania a športových akcií. Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Preukázal tvorivosť a samostatnosť prejavu.
- Osvojil si potrebné vedomosti, skúsenosti, činnosti a ich tvorivú aplikáciu.
- Prezentoval poznatky o zákonitostiach daných činností a uplatnil ich vo vlastnej činnosti.
- Preukázal kvalitu prejavu.
- Preukázal vzťah a záujem o dané činnosti.
- Prezentoval estetické vnímanie, svoj prístup k umeleckému dielu a skomentoval estetické reakcie spoločnosti.

Súčasťou hodnotenia má byť aj **sebahodnotenie** žiakov, ich schopnosť posúdiť svoju vlastnú prácu, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. Sebahodnotenie orientujeme na rozvoj kľúčových kompetencií a na očakávané vzdelávacie výstupy v danom vyučovacom predmete. Žiak zhodnotí samého seba v nasledovných oblastiach:

Ako mi ide učenie?

- Učím sa sústredene a samostatne.
- Plánujem a organizujem si vlastné učenie.
- Vyhľadávam a triedim informácie potrebné k učeniu.
- Vyhodnocujem výsledky svojej práce.
- Hľadám rôzne možnosti riešenia problému.

Ako viem komunikovať?

- Dodržiavam dané pravidlá komunikácie.
- Viem počúvať druhých ľudí.
- Aktívne diskutujem a argumentujem.
- Používam rôzne druhy neverbálnej komunikácie.

Ako spolupracujem s druhými?

- Aktívne pracujem v skupine.
- Pomáham, podporujem a ocením druhých.
- Dokážem požiadať o pomoc.
- Rešpektujem osobnosť druhého.
- Viem ukončiť prácu v skupine.

Percentuálne hodnotenie písomných prác:

- 100 % - 90 % stupeň 1
- 89 % - 75 % stupeň 2
- 74 % - 55 % stupeň 3
- 54 % - 35 % stupeň 4
- 34 % - 0 % stupeň 5

2. Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Kontrola a hodnotenie pedagogických zamestnancov prebieha na základe:

- Pozorovania.
- Rozhovoru.
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje.
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa.
- Hodnotenie výsledkov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov a hodnotenia učiteľov žiakmi.

Oblasť	Ukazovateľ
Úroveň pedagogického procesu Práca jednotlivých pedagógov Uplatňovanie strategických postupov ŠkVP Plnenie čiastkových výstupov na rozvíjanie kľúčových kompetencií	Priebeh pedagogického procesu Príprava na vyučovanie Účasť na ďalšom vzdelávaní pedagógov Úroveň vedenia pedagogickej dokumentácie Aktivita a iniciatíva pre školu Spolupráca s kolegami a vedením školy Spolupráca v predmetových komisiách Vzťah učiteľ – žiak Mimoškolská činnosť
Výsledky vzdelávania	Porovnávacie testy Výstupné testy Celoštátne testovanie žiakov 9. ročníka
Výchovné poradenstvo	Kvalita poskytovania poradenských služieb žiakom, učiteľom a rodičom Vedenie dokumentácie Úspešnosť žiakov pri rozmiestňovaní na stredné školy Integrovaní žiaci Spolupráca s partnermi a vedením školy
Priebeh vzdelávania – prospech a správanie	Správy triednych učiteľov

	Vedenie pedagogickej dokumentácie Prehľad o žiakoch, sledovanie absencie Včasná informovanosť rodičov Aktívny prístup pri zisťovaní patologických javov – šikanovanie, záškoláctvo a pod.
--	---

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je:

- aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele uvedené v Štátnom vzdelávacom programe.

Dôraz je kladený na:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepcnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich realnosť a stupeň dôležitosti.
- Posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe.
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení.

Oblasť	Ukazovateľ
Atmosféra v škole	Otvorenosť školy, priateľská atmosféra Vzájomná komunikácia, vzájomný rešpekt Dodržiavanie školských pravidiel Prezentácia na verejnosti Spolupráca so školskou radou a rodičovským združením Postoj rodičov a žiakov ku škole
Zhodnotenie práce školy – vlastné hodnotenie SWOT analýza	Výročná hodnotiacia správa školy Silné a slabé stránky školy, príležitosti, riziká
Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu Plnenie cieľov ŠVP Súlad ŠVP a ŠkVP Personálne obsadenie Manažment školy	Hodnotenie vyučovacích hodín, vedomostí a zručností žiakov Plnenie vzdelávacích cieľov a kľúčových kompetencií Pedagogická dokumentácia Plnenie tematických plánov Výsledky testov Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu Vzťahy, atmosféra, imidž školy Rešpektovanie vnútorných noriem žiakmi aj učiteľmi Prístup k žiakom so špeciálnymi vzdelávacími

	<p>potrebami Uplatnenie žiakov, výsledky prijímacích skúšok Personalistika</p>
Hospodárenie	<p>Rozbory hospodárenia Čerpanie rozpočtu Plnenie záväzných ukazovateľov Personalistika</p>
Odborné oblasti	<p>Dodržiavanie predpisov a platnej legislatívy Technický stav Revízie Dokumentácia, zmluvy Školenia BOZP a PO</p>
<p>Priestorové, materiálne, ekonomické podmienky Hygienické podmienky Vybavenosť školy učebnicami a učebnými pomôckami</p>	<p>Hodnotenie vybavenosti školy pre potreby základného vzdelávania Dodržiavanie hygienických noriem Hodnotenie hľadísk bezpečnosti Stav učební, ich vybavenosť žiackym nábytkom Stav kabinetných zbierok Vybavenosť učebnicami a učebnými pomôckami</p>

IV. ŠKOLSKÝ UČEBNÝ PLÁN

1. – 9. ročník (ISCED 1, ISCED 2)

Vzdelávacia oblasť	Predmet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	SPOLU
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	10	9	8	8	6	5	5	5	5	61
	Anglický jazyk		1	3	3	4	4	3	3	3	24
	Nemecký, Francúzsky jazyk							2	2	2	6
91											
Príroda a spoločnosť	Prvouka	1	2								3
	Prírodoveda			1	2						3
	Vlastiveda			1	2						3
9											
Človek a príroda	Fyzika						2	1	2	1	6
	Chémia							2	2	2	6
	Biológia					2	2	2	1	1	8
20											
Človek a spoločnosť	Dejepis					1	1	1	1	2	6
	Geografia					2	2	1	1	2	8
	Občianska náuka						1	1	1	1	4
18											
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
9											
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	5	4	4	5	5	5	5	6	44
	Informatika			1	1	1	1	1	1		6
	Matematické cvičenia			1							1
51											
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie			1	1						2
	Technika					1	1	1	1	1	5
7											
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	2	1	1	1	1	1	1	1	11
	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1		8
19											
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
18											
Povinná časť		20	20	23	25	24	25	26	27	25	215
Voliteľ.hod.		2	3	2	1	3	4	4	3	5	27
SPOLU		22	23	25	26	27	29	30	30	30	242

ROZDELENIE VOLITEĽNÝCH HODÍN

ISCED 1

1. ročník:	2 hodiny	
	1	Slovenský jazyk a literatúra
	1	Matematika
2. ročník:	3 hodiny	
	1	Slovenský jazyk a literatúra
	1	Anglický jazyk
	1	Matematika
3. ročník:	2 hodiny	
	1	Slovenský jazyk a literatúra
	1	Matematické cvičenia
4. ročník:	1 hodina	
	1	Slovenský jazyk a literatúra

ISCED 2

5. ročník:	3 hodiny	
	1	Slovenský jazyk a literatúra
	1	Matematika
	1	Anglický jazyk
6. ročník:	4 hodiny	
	1	Biológia
	1	Anglický jazyk
	1	Geografia
	1	Matematika
7. ročník:	4 hodiny	
	1	Slovenský jazyk a literatúra
	1	Matematika
	2	Druhý cudzí jazyk
8. ročník:	3 hodiny	
	2	Druhý cudzí jazyk
	1	Matematika
9. ročník:	5 hodín	
	2	Druhý cudzí jazyk
	1	Chémia
	1	Geografia
	1	Matematika

POZNÁMKY:

DELENIE ŽIAKOV NA SKUPINY V JEDNOTLIVÝCH VYUČOVACÍCH PREDMETOCH

1. Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určí spravidla podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce.
2. Anglický, francúzsky, nemecký jazyk možno vyučovať v skupinách s najvyšším počtom žiakov 17.
3. Predmety informatika, informatická výchova, pracovné vyučovanie, svet práce, technika a laboratórne práce z fyziky, chémie a biológie možno vyučovať v skupinách s najvyšším počtom žiakov 17.
4. Na hodinách telesnej a športovej výchovy v 5. – 9. ročníku sa žiaci delia, respektíve spájajú na skupiny chlapcov a dievčat. Najvyšší počet žiakov v skupine je 25.
5. Predmety etická výchova a náboženská výchova sú povinne voliteľné. Žiak si vyberie jeden z nich a navštevuje ho bez zmeny počas celého školského roka. Na vyučovanie etickej alebo náboženskej výchovy možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny nie väčšie ako 20 žiakov. Ak by mal počet žiakov v jednej skupine klesnúť pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov.

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

VYUČOVACÍCH PREDMETOV

ISCED 1

1. ročník:	Všetky vyučovacie predmety	slovné hodnotenie
2. – 4. ročník:	Slovenský jazyk a literatúra	klasifikácia
	Anglický jazyk	klasifikácia
	Prírodoveda	klasifikácia
	Vlastiveda	klasifikácia
	Etická výchova / Náboženská výchova	neklasifikuje sa
	Matematika	klasifikácia
	Pracovné vyučovanie	klasifikácia
	Výtvarná výchova	klasifikácia
	Hudobná výchova	klasifikácia
	Telesná a športová výchova	klasifikácia
	Matematické cvičenia	klasifikácia

ISCED 2

5. – 9. ročník:	Slovenský jazyk a literatúra	klasifikácia
	Anglický jazyk	klasifikácia
	Francúzsky jazyk	klasifikácia
	Nemecký jazyk	klasifikácia
	Fyzika	klasifikácia
	Chémia	klasifikácia
	Biológia	klasifikácia
	Dejepis	klasifikácia
	Geografia	klasifikácia
	Občianska výchova	klasifikácia
	Etická výchova / Náboženská výchova	neklasifikuje sa
	Matematika	klasifikácia
	Informatika	klasifikácia
	Technika	klasifikácia
	Výtvarná výchova	klasifikácia
	Hudobná výchova	klasifikácia
	Výchova umením	klasifikácia
	Telesná a športová výchova	klasifikácia

V. Učebné osnovy

Učebné osnovy tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú

1. Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.
2. Rozvíjajúce ciele predmetu – spôsobilosti predmetové, ktoré vychádzajú z kľúčových spôsobilostí.
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame spôsobilosti, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.
4. Požiadavky na výstup.
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.
6. Učebné zdroje. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, naučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.
7. Hodnotenie.

Učebné osnovy všetkých vyučovacích predmetov sú k nahliadnutiu na riaditeľstve školy.

Charakteristika vzdelávacích oblastí

1. Jazyk a komunikácia

V jazykovej oblasti Jazyk a komunikácia je určujúcim cieľom rozvíjanie komunikatívnych schopností žiakov. Zdôrazňujeme chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Výrazne teda posilňujeme komunikatívno-zážitkový model vyučovania. Faktograficky presýtený obsah redukuje v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší dôraz pritom kladieme na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk je chápaný ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrenie citov a pocitov.

Cudzie jazyky, naopak, prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných štátnym jazykom. Poskytujú živý jazykový základ a predpoklady na komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t.j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

Počúvanie	-	s porozumením
Komunikácia (hovorenie)	-	s porozumením
Čítanie	-	s porozumením
Písanie	-	s porozumením

Vzdelávanie v jazykovej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré žiakom umožnia vzdelávať sa po celý život a zaujať aktívne miesto v sociokultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti,
- zaručení rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v rodnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň je významným zjednocujúcim činiteľom národného spoločenstva a dôležitým prostriedkom celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu si informácií, vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a k rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- zvyšovaniu jazykovej kultúry a verbálnych i písomných jazykových prejavov žiakov.

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo vzdelávacích predmetoch **slovenský jazyk a literatúra, prvý cudzí jazyk, druhý cudzí jazyk.**

2. Príroda a spoločnosť

Príroda a spoločnosť sú dve navzájom prepojené súčasti nášho života, ktoré zaujímajú žiakov už od predškolského veku. Táto vzdelávacia oblasť je súčasťou **primárneho vzdelávania**. V tomto veku sú žiaci prirodzene zvedaví, zaujímajú sa o svet okolo seba a o jeho fungovanie, hľadajú príčiny fungovania, skúšajú a učia sa pri tom. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie poznávacej zvedavosti a skúmanie javov a udalostí, ktoré sú spojené so žiakom samotným a s jeho bezprostredným životným prostredím. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom na stanovenie problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosť a úroveň ich kognitívnych schopností, napríklad v témach „plynutie času, zmeny v prírode, cyklus stromu, rastliny, zvieratá, hmota“.

Okrem samotného skúmania javov v prírode si žiaci všímajú aj priestor okolo seba. Prebudenie záujmu o krásy prírody a zaujímavé ľudské výtvary v blízkom, ale aj vzdialenom okolí je podoprené zaujímavým spôsobom učenia sa o vlasti vo vlastivede.

Dôležitým cieľom je:

- rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo schopné samostatne sa orientovať v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň,
- viesť žiakov k pochopeniu ochrany prírodného a kultúrneho prostredia a jeho aktívnej ochrane,
- viesť k efektívnejšiemu využívaniu látok, ktoré príroda poskytuje ľuďom,
- umožniť poznanie fungovania ľudského tela, zdravého životného štýlu a viesť k aktívnej ochrane vlastného zdravia,
- rozvíjať emotívne (dobrodružné) poznávanie, pozorovanie a hodnotenie javov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska), ale aj širšieho okolia svojho regiónu a celej Slovenskej republiky,
- podporovať schopnosť žiakov rozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia), pričom využívajú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností, porozprávať o významných historických udalostiach.

S rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj rozvoj špecifických postojov, ktoré vedú dieťa k uvedomelejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom troch učebných predmetov – **prvouky, prírodovedy a vlastivedy**.

3. Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny, pôsobia na seba a ovplyvňujú sa. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činnostným a bádateľským charakterom vyučovania umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu v tejto oblasti je:

- porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí,
- zaujímať sa o prírodu a dianie v nej,
- získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale aj prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov v prírode a v laboratóriu, čím rozvíjajú svoje zručnosti pri práci s grafmi, tabuľkami, so schémami, s obrázkami, náčrtmi, mapami,
- smerovať k poznaniu základných princípov ochrany krajiny a životného prostredia,
- osvojiť si základy princípov zdravého životného štýlu,
- hľadať zákonité súvislosti medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumieť podstate javov a procesov.

Toto si vyžaduje interdisciplinárny prístup a úzku spoluprácu s predmetmi ako napríklad fyzika, chémia, biológia, geografia a matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania žiakom sprostredkujeme poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa realizuje vo vzdelávacích predmetoch **fyzika, chémia a biológia**.

4. Človek a spoločnosť

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa snaží uchovať kontinuitu tradičných hodnôt našej spoločnosti a v súlade s aktuálnymi integračnými procesmi priviesť žiakov k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturalizmu.

Cieľom je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života

a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi prírodou a spoločnosťou. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria vo vzdelávaní ku kľúčovým. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého súčasťou sú, získavajú základné vedomosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o svojej obci, regióne a ostatných regiónoch Slovenska. Oboznamujú sa s územím, obyvateľmi, ich tradíciami, zvykmi, so svetom detí i dospelých, osvojujú si pravidlá a normy správania sa doma, v škole a na verejnosti. Učia sa orientovať v čase, časových údajoch, histórii vlastnej rodiny, svojej vlasti i ľudskej spoločnosti. Vedíme ich k pochopeniu vlastného miesta a roly v spoločnosti i k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti.

Výchova a vzdelávanie v oblasti Človek a spoločnosť smerujú k vytváraniu kľúčových kompetencií tým, že žiakov vedú k:

- orientácii v čase a priestore,
- získavaniu základných schopností a zručností poznávať historický materiál,
- získavaniu základných vedomostí z oblasti historických faktov (svetové a národné dejiny),
- pochopeniu príčin a dôsledkov historických udalostí,
- čítaniu a interpretovaniu historických máp, obrázkov, fotografií, tabuliek a iných prostriedkov používaných v dejepise,
- osvojovaniu si noriem spoločenského správania a občianskeho spolužitia,
- rešpektovaniu hodnoty pozitívnych medziľudských vzťahov,
- práci s informáciami o Slovenskej republike ako časti Zeme a o Zemi ako celku,
- porozumeniu premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek,
- porozumeniu a rozvíjaniu čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov ako prostriedkov geografie,
- rozvíjaniu podnikateľských zručností spracúvaním projektov,
- zvládnutiu bežných situácií v osobnom i občianskom živote,
- nachádzaniu vlastného miesta a roly v spoločnosti,
- získavaniu orientácie v aktuálnom verejnom živote Slovenskej republiky i sveta,
- Pochopeniu podstaty demokracie, práv a povinností občanov, rozpoznávanie protiprávneho konania a uvedomeniu si jeho dôsledkov,
- kultivovanému vyjadrovaniu vlastných myšlienok, názorov, postojov a ich obhajovaniu,
- úcte k vlastnému národu i iným národom a národnostiam,
- pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností,
- budovaniu kladného vzťahu ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria vzdelávacie predmety **dejepis, geografia a občianska náuka**, aj keď témy prechádzajú aj do ďalších predmetov v iných oblastiach.

5. Človek a hodnoty

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Pomáha postupne vytvárať ich hodnotovú orientáciu, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo.

Cieľom obsahu vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, u ktorej úcta k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto.

Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojujeme iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporujeme:

- výchovu žiakov k sebaúcte, autonómnejmu cíteniu a mysleniu,
- vedieme ich k zaujímaniu stanovísk, rozlišovaniu dobra a zla,
- pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade,
- vytváranie v budúcnosti harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi,
- výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania sa žiakov,
- rozvoj sociálnych zručností, akými sú otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných a pod.,
- mentálnu hygienu,
- prevenciu porúch správania sa a učenia.

Vzdelávaciu oblasť Človek a hodnoty tvoria učebné predmety **etická výchova a náboženská výchova** v alternácii.

Povinne voliteľný predmet etická výchova sa zameriava v prvom rade na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania sa žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných), ako aj podpora mentálnej hygieny. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Povinne voliteľný predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Vedie žiakov k rozvíjaniu a reflexii v otázkach Boha, významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem pre konanie človeka a dávaniu odpovede na základe zjavenia a viery cirkvi. Vedie ich k prijímaniu osobných rozhodnutí vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, k svetonázorom a ideológiám a podpore pochopenia a tolerancie voči rozhodnutiam druhých. Motivuje žiakov na osobný náboženský život a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

6. Matematika a práca s informáciami

Obsah tejto vzdelávacej oblasti sa sústreďuje na dobudovanie pojmu prirodzených, celých a racionálnych čísel a početných výkonov týmito číslami. Na tomto stupni sa kladú základy algebry (riešenie rovníc a nerovníc, funkcií). Z geometrie sa paralelne rozvíja rovinná aj priestorová geometria, rozširujú sa žiacke vedomosti o geometrických útvaroch, naučia sa vypočítať obvod a obsah rovinných útvarov a povrch a objem priestorových útvarov. Zoznamujú sa s meraním dĺžky, obsahu a objemu, ako aj s meraním veľkosti uhlov.

Prostredníctvom informatiky sa žiaci naučia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby:

- vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
- získali prvé zručnosti v kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
- porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
- prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch.

Ciele:

Cieľom je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote. Matematika u žiaka rozvíja:

- veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka, tabuliek, grafov a diagramov,
- v súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke rozvíja numerické zručnosti,
- na základe skúseností a činností rozvíja orientáciu žiakov v rovine a v priestore,
- riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou,
- na základe využitia induktívnych metód rozvíja matematické nazeranie, logické a kritické myslenie,
- schopnosť argumentovať a komunikovať,
- schopnosť spolupracovať v skupine pri riešení problémov,
- zručnosti súvisiace s procesom učenia sa,
- spoznávanie matematiky ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitého nástroja spoločenského pokroku,
- spolu s ostatnými učebnými predmetmi rozvíja schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie a uloženie informácií,
- systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov podporuje a upevňuje kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov.

Informatika podobne ako matematika rozvíja:

- myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať,
- schopnosť hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi,

- presné vyjadrovanie myšlienok a postupov a ich zaznamenanie vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie,
- schopnosť pochopiť základné pojmy, postupy a techniky používané pri práci s údajmi a tok informácií v počítačových systémoch.

Oblasť tvoria predmety **matematika, informatika a matematické cvičenia** (v primárnom vzdelávaní).

Predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament. Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov, kde sa žiaci zoznamujú s primeranými elementárnymi poznatkami a riešeniami praktických úloh. Sú to:

- Čísla, premenná a početné výkony s číslami.
- Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy.
- Geometria a meranie.
- Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika.
- Logika, dôvodenie, dôkazy.

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe, čo znamená, že matematické poznatky sú žiakom prezentované s využitím už existujúcich matematických poznatkov žiakov a skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Pri prezentovaní matematických poznatkov a skúseností sa prioritne kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

V predmete informatika sú žiaci vedení k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s informáciami v počítačových systémoch. Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

- Informácie okolo nás.
- Komunikácia prostredníctvom IKT.
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie.
- Princípy fungovania IKT.
- Informačná spoločnosť.

7. Človek a svet práce

Vzťah k práci, základné zručnosti v rôznych oblastiach ľudskej činnosti, úcta k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi a na to, že raz sa stanú zamestnanými. Preto je potrebné pripraviť ich tak, aby boli vybavení schopnosťami na trhu práce, dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, adaptovať sa na zmenené pracovné podmienky. Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

Vzdelávanie v oblasti Človek a svet práce smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že ich vedie k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebavzdelávanie a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

Vzdelávaciu oblasť Človek a svet práce tvoria vyučovacie predmety **pracovné vyučovanie** (v primárnom vzdelávaní) a **technika**.

8. Umenie a kultúra

Táto vzdelávacia oblasť nadväzuje na primárny stupeň výchovy a vzdelávania. **V primárnom stupni** nadväzuje na spontánne detské aktivity a prípravu v preprimárnom stupni. Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu, postupne rozlišovať rôzne časti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport a i.). Učí sa vyjadrovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíjame záujem žiaka o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamujeme ho s európskou tradíciou, s kultúrou iných národov, učíme ho chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získava vedomosti o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre a rozvíja si jej porozumenie.

V nižšom sekundárnom stupni výchovy a vzdelávania dochádza k ďalšiemu rozvíjaniu žiakových kreatívnych vyjadrovacích schopností prostredníctvom vybraných vyjadrovacích prostriedkov výtvarného umenia, hudby, dizajnu, architektúry, filmu, elektronických médií. Dôležitým poslaním je budovanie vlastnej kultúrnej identity, ako aj rozvíjanie schopnosti porozumieť iným kultúram. Žiak sa učí rozlišovať hlavné umelecké druhy, ich médiá, formy, hlavné tendencie a štýly, vyjadrovacie prostriedky, základné kompozičné princípy, opisovať svoje estetické

zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa jeho záujem o kultúrne dedičstvo a jeho aktualizované formy (na úrovni sociálnej skupiny, regiónu, národa a štátu, európskej kultúrnej oblasti), zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok a učí sa chápať súčasnú umeleckú tvorbu a prejavy kultúry. Žiak spoznáva typické umelecké a kultúrne prejavy ťažiskových epoch vývoja kultúry, vybrané typické diela a autorov svetového a slovenského umenia. Súčasťou oblasti je rozvoj zodpovedných a samostatných postojov k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde, masovej kultúre, subkultúram, rozvoj kritického myslenia vo vzťahu k mediálnej produkcii a k iným súčasným kultúrnym procesom. Rozvíjajú sa žiakove interkultúrne kompetencie na komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr.

Obsah vzdelávacej oblasti je zameraný prakticky aj teoreticky.

V primárnom vzdelávaní rozvíja najmä zručnosti v práci s umeleckými prostriedkami a kultúrnymi nástrojmi na základe zážitku zo samotného tvorivo-vyjadrovacieho procesu žiaka.

V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania si žiaci osvojujú základy viacerých umeleckých druhov, zoznamujú sa s možnými prienikmi a špecifikami, ich miestom v kultúre a postupne sa rozvíja ich komplexné vnímanie umenia a kultúry v súvislostiach súčasných kultúrnych procesov a aktuálnych problémov. Žiak si rozvíja poznanie zákonitostí etikety, schopnosti spolupracovať a kultúrne komunikovať na základe jej pravidiel. V cieľoch (aj v odporúčaných metódach) oblasť rešpektuje cyklus učenia, v ktorom sa kombinuje skúsenosť postavená na osobnom zážitku, reflexia skúsenosti, aktívne odskúšanie svojich poznatkov s ďalším rozvojom skúsenosti a jej komunikáciou.

Oblasť je v primárnom stupni realizovaná prostredníctvom vyučovacích predmetov **výtvarná výchova a hudobná výchova (v 1. – 4. ročníku)**, a v nižšom sekundárnom stupni sa člení na vyučovacie predmety **výtvarná výchova (v 5. - 9. ročníku)**, **hudobná výchova (v 5. – 8. ročníku)**.

Žiak by absolvovaním tejto vzdelávacej oblasti mal:

- chápať význam umenia, estetickej činnosti a estetických faktorov v každodennom živote,
- tvorivo vyjadrovať svoje predstavy a myšlienky vybranými prostriedkami výtvarného umenia, hudby, písaného a hovoreného slova, pohybového gesta,
- mať povedomie vlastnej kultúrnej identity, rozvíjať vlastné kultúrno-historické vedomie,
- rozvíjať kultivovanú vizuálnu, sluchovú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- získať schopnosť kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií prostredníctvom rôznych médií vrátane hudobných umení, scénických umení, písaného a hovoreného slova, výtvarných prostriedkov, elektronických médií,
- využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu,

- rozlišovať rôzne časti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport a i.), rozumieť ich úlohe v živote jednotlivca a spoločnosti,
- rozlišovať hlavné umelecké druhy, opisovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel,
- chápať význam estetických faktorov, estetickej činnosti v každodennom živote,
- chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti,
- chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok,
- porozumieť súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- zaujímať sa o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu a zoznamovať sa s kultúrou iných národov a regiónov,
- získavať informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom kultúrnom dedičstve, vedieť ich spracovať a kriticky vyhodnocovať,
- získať vedomosti o významných umeleckých dielach z európskej tradície,
- vážiť si celosvetové kultúrne dedičstvo, kultúrne a umelecké hodnoty rôznych svetových kultúr, rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr,
- poznať zákonitosti etikety, vedieť kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety,
- zaujímať zodpovedné postoje k súčasnej kultúrnej ponuke, k móde a k subkultúram,
- uplatňovať kritické myslenie voči mediálnej ponuke a iným súčasným kultúrnym procesom,
- mať základné interkultúrne kompetencie na komunikáciu s príslušníkmi iných kultúr.

9. Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Dôraz v tejto vzdelávacej oblasti kladieme na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života. Hlavným vyučovacím predmetom je telesná výchova, ale témami o starostlivosti o zdravie prispievajú aj prírodoveda, biológia, etická výchova, technika a svet práce.

Zameranie telesnej výchovy v **primárnom vzdelávaní** je dominantne zamerané na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Prispieva k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú a jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží – pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Cieľom je:

- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, k športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- podporovať vytváranie optimálneho rozvoja zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Základnými okruhmi sú:

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti.
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry.
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti.
4. Psychomotorické cvičenia a hry.
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti.

Charakteristickým znakom **nižšieho sekundárneho vzdelávania** tejto vzdelávacej oblasti sú vedomosti a praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšovaniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov a ich využívaniu s perspektívou ich uplatnenia v štruktúre vlastného pohybového režimu. Najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej činnosti ako nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu. Pohybové prostriedky a základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, o prevencii ochorení, správnej životospráve, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení sú v predmete telesná a športová výchova rozdelené do štyroch modulov:

1. Zdravie a jeho poruchy.
2. Zdravý životný štýl.
3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť.
4. Športové činnosti pohybového režimu.

Cieľom je:

- umožniť žiakom osvojiť si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti na primeranej úrovni,
- zvyšovať pohybovú gramotnosť žiakov,
- rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť,
- prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie,
- vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite a ohľadom na záujmy žiakov a ich telesné predpoklady ako súčasť zdravého životného štýlu,

- poznať význam telesnej a športovej výchovy pri upevňovaní aktívneho zdravia,
- poznať účinok vykonávaných cvičení na organizmus,
- mať osvojené pohybové činnosti, z ktorých si žiaci dokážu vytvoriť pohybové programy pre vlastnú potrebu.

Obsah vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb sa realizuje vo vyučovacích predmetoch **telesná a športová výchova (v 1. – 9. ročníku)**.